

JOKIHELMEN OPISTO

TOIMINTAKERTOMUS 2022

Jokihelmen opisto
Johtokunta 23.5.2023
rehtori Anu Hultqvist

Kansalaisopistotoiminta valtakunnallisesti

Kansalais- ja työväenopistoissa on opiskeltu 124 vuotta. Kansalaisopisto on Suomen suurin oppilaitosmuoto vuosittaisella yli 600 000 opiskelijalla ja yli 2 miljoonalla opetustunnilla. Suomessa on 175 kansalaisopistoa, joiden toiminta kattaa kaikki Suomen kunnat. Lain mukaan kansalaisopiston tarkoituksena on tukea ihmisten persoonallisuuden monipuolista kehittämistä ja aktiivista kansalaisuutta. Kansalaisopistoon ei tulla suorittamaan tutkintoa, vaan opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä. Kansalaisopiston tavoitteena on turvata kaikille ja kaikkialla tasa-arvoiset elinikäiset oppimis- ja osallistumismahdollisuudet. Vapaan sivistystyön opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulustaustasta riippumatta.

Kunnallisten kansalaisopistojen tulot koostuvat valtionosuudesta, kunnan maksuosuudesta ja kurssimaksutuloista. VOS-rahoituksen yksikköhinta määritetään vuosittain ja se muodostuu 90 % kiinteästä ja 10 % liikkuvasta osasta, jonka kriteereitä ovat muutokset opiston toiminta-alueen väestön kokonaismäärässä (70 %), työttömien määrässä (10 %), vieraskielisten (10 %) ja 63 vuotta täyttäneiden määrässä (10 %).

Jokihelmen opisto

Jokihelmen opisto toimii Haapavedellä, Oulaisissa, Kärsämäellä, Merijärvellä, Pyhännällä ja Siikalatvan kunnassa. Haapaveden kaupunki on isäntäkunta. Jokihelmen opisto on joustava, nykyhetkessä ja tulevaisuuden kehityksen sykkeessä oleva aktiivinen, vahva alueellinen ja väestön tarpeita ja toiveita kuunteleva oppilaitos. Vuosi 2022 oli Jokihelmen opiston viidestoista työvuosi ja alueen kansalaisopistotoiminnan 59. toimintavuosi.

Jokihelmen opistolla on tärkeä rooli väestön sivistyksen, hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäjänä sekä alueemme elinvoimaisuuden tukijana. Jokihelmen opiston laaja vapaa sivistystyön opetustarjonta edistää ihmisen elämänikäistä oppimista ja persoonallisuuden kasvua, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja yksilön elämää rikastuttavia sosiaalisia suhteita. Osallistuminen kursseille ennaltaehkäisee yksinäisyyttä ja syrjäytymistä sekä tukee yksilön toimintakykyä monipuolisesti. Itse tekemisen lisäksi taiteesta ja kulttuurista nauttimisen ja yleisönä olemisen kautta ihmisten elämänsisällöt rikastuvat ja elämäntarkoitus vahvistuu.

Kansalaisopistossa opiskeleminen ja harrastaminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikille ja kaikenikäisille. Vapaan sivistystyön opetus tarjoaa mahdollisuuksia elämyksiin, uusien asioiden kokeilemiseen, taiteeseen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä monipuoliseen harrastamiseen. Vapaan sivistystyön tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallistasolla kuntien ja kuntalaisten tarpeita ja toiveita kuunnellen. Vapaa sivistystyö ei ole tutkintotavoitteista eikä sisältöjä säädellä laissa. Tämä mahdollistaa kurssitarjonnan ajankohtaisuuden, monipuolisuuden ja vaihtuvuuden eri vuosina. Digiosaamisen lisääntymisestä huolimatta kansalaisopisto-opetusta halutaan pääosin perinteisin lähiopetuksen keinoin.

Jokihelmen opistolla on kuvataiteen, kädentaitojen, musiikin ja tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän sekä tanssin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän järjestämislupa. Taiteen perusopetus on tavoitteellista opetussuunnitelmaan perustuvaa pääosin lapsille ja nuorille suunnattua eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään sekä voi herättää kipinän hakeutua juuri sen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Jokihelmen opiston strategia päivitettiin vuoteen 2025 ja hyväksyttiin johtokunnassa kesällä 2022. Visiomme on tuottaa iloa, hyvinvointia, sivistystä ja elämyksiä kaikenikäisille. Arvomme kiteytyvät: **Elämänikäinen oppiminen, Ihmisläheisyys ja osallisuus, Elämyksellisyys ja uuden luominen sekä Vastuullisuus**. Toiminnassamme korostuu ihmiskeskeisyys ja merkityksellisyys.

Ihmiskeskeisyys = Olemme aidosti kiinnostuneita ihmisten kokemuksista, tarpeista ja toiveista oppia uutta ja kehittyä. Jokainen meillä töitä tekevä on oman alansa osaaja ja tärkeä Jokihelmen opiston toiminnan kokonaisuudessa. Tuotamme personoituja ja oikea-aikaisia kursseja kuntalaisten hyväksi.

Merkityksellisyys = Tuotamme vapaan sivistystyön opetusta kurssilaisten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Taiteen perusopetus on tavoitteellista eri taiteenalojen opetusta OPH:n tutkinnonperusteiden mukaisesti. Osallisuus ja kohtaamiset opiston kursseilla ovat tärkeitä. Tuotamme monenlaisia kulttuuritapahtumia ja elämyksiä kuntalaisille. Opintojemme jatkuvuus on tärkeää lapsen ja nuoren taidekasvatuksessa ja elämänsäällöissä. Elämänikäinen oppiminen ja yhdessä tekeminen on jokaisen oikeus ja mahdollisuus toteuttaa itseään, kehittyä ja saada sisältöä omaan arkeen.

Strategiset tavoitteet: Tuotamme oppimisen iloa, hyvinvointia ja elämyksiä kaikenikäisille; Olemme dynaaminen ja vastuullinen alueellinen kansalaisopisto; Olemme luotettava kumppani tulevaisuuden sivistys- ja hyvinvointikunnan kehittämisessä ja toteuttamisessa; Verkostoidumme aktiivisesti alueen muiden toimijoiden kanssa. Laadukkaat kansalaisopistopalvelumme lisäävät alueen elinvoimaisuutta, viihtyvyyttä ja vetovoimaa. Tavoitteemme on onnistua yhdessä kuntalaisten ja kuntien kanssa.

Tavoitteemme vuodelle 2022

1. Tuotamme hyvinvointi- ja sivistyspalveluja kaikenikäisille kuntalaisille: vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus, monipuoliset harrastus- ja oppimismahdollisuudet, kulttuurin luominen ja elämysten tarjoaminen.
2. Lisäämme alueen elinvoimaisuutta, viihtyvyyttä ja vetovoimaa keskustassa ja kylillä.
3. Olemme lähellä ihmisten arkea ja elämää. Edistämme osallisuutta ja sosiaalisia suhteita.
4. Opiston johtaminen, hallinto ja kehittäminen sekä taloudellinen tulos ja tilinpäätös ovat talous- ja toimintasuunnitelman mukaisia.

Opiston kehittämisen painoalueet 2022

1. Laadukkaan opetuksen turvaaminen osaavan henkilöstön kautta.
2. Henkilöstön työhyvinvoinnin, itsensä kehittämisen ja työhön sitoutumisen vahvistaminen mm. henkilöstön osaamiskartoitusten tekeminen, Meri-Pohjolan opistopiirin kehittämishankkeisiin osallistuminen.
3. Organisaation ja toimintamallien uudistaminen toiminnan kehittämiseksi vastamaan ajan ja talouden haasteisiin.

4. Aktiivinen osallistuminen tulevaisuuden sivistys- ja hyvinvointikuntien palveluiden kehittämiseen.
5. Jokihelmen opiston näkyminen kunnissa sekä yhteistyö ja verkostoituminen alueen järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Miten olemme onnistuneet tavoitteissa ja kehittämisessä?

Olemme toimineet visiomme ja missiomme mukaisesti tarjoamalla monipuolisia ja ajankohtaisia vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen kursseja ja kurssisisältöjä lähi- ja etäopetuksella. Uusia kursseja on järjestetty lukuvuoden aikana kuntalaisten toiveiden mukaan. Kansalaisopiston merkitys ihmisten sosiaalisille kontakteille ja elämäntavalle on tutkimuksin (Manninen 2018) sekä saamamme asiakaspalautteen perusteella merkittävää. Toimintamme aktivoi ihmisten arkea, edistää toimintakyvyn ylläpitämistä ja ennalta ehkäisee yksinäisyyttä. Nämä huomioon ottaen päivitimme strategiaamme vuoteen 2025.

Olemme toimineet strategisten tavoitteidemme ja arvojemme mukaisesti kehittäen Jokihelmen opiston johtamista ja hallintoa, asiakkaiden ja henkilöstön tasapuolista kohtelua ja kuntayhteistyötä toiminnan laadun parantamisessa. Olemme kiinnittäneet huomiota asiakaspalveluun olemalla helposti lähestyttävä ja luotettava toimija. Kohtaamisissa korostui asiakkaiden kuunteleminen ja aito vuorovaikutus. Olemme lisänneet asiakastiedottamista nettisivuillamme ja sosiaalisessa mediassa. Nettisivujen uudistaminen on aloitettu. Yhteistyö paikallislehtien kanssa on tiivistynyt. Paikallislehdet ovat uutisoineet opiston toiminnasta aktiivisesti sekä digi- että printtimediassa. Tavoitteenamme on ylittää asiakkaan odotukset kurssisisällöissä ja kehittää palveluja yhdessä niiden käyttäjien kanssa kursseilla sekä ilmoittautumisten, peruutusten ja kurssilaskutuksen yhteydessä. Tätä tavoitetta tukee henkilökuntamme ammattitaitoinen vuorovaikutus- ja pedagoginen osaaminen sekä hallinto-ohjelma Hellewin ominaisuuksien hyödyntäminen mm. helppo netti-ilmoittautuminen, digitaalinen opinto-opas ja kurssivalikoiman löytyminen sekä asiakasviestinnän tehostuminen. Opettajille Hellewi tarjoaa paremman sähköisen päiväkirjan ja mobiiliversion käytettävyyden, jolloin kirjaaminen helpottuu, reaaliaikaistuu ja myös opettajat voivat lähettää viestejä kurssilaisille.

Olemme julkaisseet vuoden 2022 opinto-ohjelman erikseen kevät- ja syyslukukaudelle, jotta pystymme seuraamaan toiminnan ja talouden kehitystä ja tekemään nopeasti tarvittavia muutoksia. Olemme etsineet keinoja toimintakulujen karsimiseen esim. matkakulujen huomiointi opettajarekrytoinnissa, tilojen tehokas käyttö, ryhmäkokojen tarkistaminen koronarajoitukset huomioiden sekä opinto-ohjelman julkaiseminen sähköisenä (ei paino- eikä postituskuluja) ja tekemällä pienempinä tulosteina kirjastoihin ja asiakkaille. Olemme tiedottaneet kuntatiedotteissa ja paikallislehdissä.

Verkostoitumalla moniammatillisesti taiteenalat ja organisaatorajat ylittäen eri toimijoiden sekä järjestöjen kanssa voimme menestyä yhdessä ja tuottaa kunnille taloudellisia säästöjä. Esim. yhteistyö kuntien kirjastojen, vapaa-aika-, kulttuuri-, liikunta- ja sivistystoimen, yhdistysasiamiesten sekä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa on lisääntynyt määrällisesti jokaisessa kunnassa.

Palveluiden kehittämisen näkökulmasta olemme kiinnittäneet huomiota Jokihelmen opiston rooliin ja tehtäviin tulevaisuuden sivistys- ja hyvinvointikunnassa. Jokihelmen opistolla on ollut edustus kuntien HYTE-työryhmissä ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvissä työryhmissä. Näemme tärkeänä joustavan ja aktiivisen reagoinnin yhteiskunnalliseen kehitykseen sekä kuntien ja kuntalaisten muuttuviin tarpeisiin. Osa kunnista on painottanut lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa taiteen perusopetusta, osa työikäisiin ja ikääntyviin suunnattua vapaan sivistystyön opetusta mm. liikunnan ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kurssit. Etä- ja verkkokoulutusten kysyntä on lisääntynyt. Niiden kautta voimme saavuttaa myös uusia kurssilaisia, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua lähiopetukseen tai jotka haluavat opiskella ajasta ja paikasta riippumattomasti. Etä- ja verkko-opetukseen on osallistunut kurssilaisia myös eripuolilta Suomea. Kansallisten tutkimusten (Manninen 2018) ja saamamme asiakaspalautteen perusteella uskomme, että laadukkaat kurssimme lisäävät alueen elinvoimaisuutta, viihtyvyyttä ja vetovoimaa.

Odotimme vuodelta 2022 paluuta kansalaisopistotoiminnan normaaliin arkeen koronavuosien opetuksen keskeytysten ja niiden jatkuvan uhan jälkeen. Opinto-ohjelma toteutui lähiopetuksessa ja verkko-opinnoissa. Covid19-virusta oli alueellamme edelleen koko vuoden ajan ja kursseilla toimittiin terveysturvallisuutta edistävien ohjeiden mukaisesti. Tietoomme ei ole tullut joukkosairastumisia kursseilla, koska henkilöstö ja kurssilaiset osasivat oireisina jäädä pois ja palasivat kursseille, kun kokivat olevansa terveitä. Valitettavasti menetimme monta hyvää opettajaa koronavuosien opetuksen pitkään jatkuneiden keskeytysten vuoksi ja uusien opettajien löytäminen on entistä haasteellisempaa.

Ukrainan sota ja energian hintojen nousu aiheuttivat huolta niin kurssilaisten kuin henkilöstönkin mielissä. Syksyn kursseille ilmoittautuneista osa joutui perumaan osallistumisensa, koska kokivat, ettei heillä ole varaa kurssimaksuihin tai kulkemiseen nousseiden sähkön, ruoan ja polttoaineiden hintojen vuoksi. Erityistä huolta kannoimme lapsista, jotka keskeyttivät taiteen perusopetuksen tavoitteelliset opinnot tai pitkään jatkuneet vapaan sivistystyön opinnot sekä senioreista ja yksinäisistä, joille kansalaisopiston kurssit olivat olleet merkityksellisiä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, elinikäisen oppimisen, mielekkään tekemisen ja toisten ihmisten kohtaamisen paikkoja. Vuoden 2022 aikana seniorit olivat varovaisia ilmoittautumaan kursseille, koska pelkäsivät infektioita ja kokivat taloudellista uhkaa elinkustannusten nousun myötä. Myös Suomen harrastamisen mallin kurssit koululaisille ovat verottaneet osallistujia taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön kursseilta. Kurssilaisten määrä on selvästi laskenut poikkeusvuosien aikana.

Asiakaspalautteiden perusteella lähiopetus on meillä ensisijainen osallistumismuoto, mikä on tyypillistä maaseutumaisissa opistoissa. Korona-aika oli suuri digiloikka niin opettajille kuin kurssilaisille. Verkkokurssien määrä on lisääntynyt ja erityisesti ensiapu-, kieli- ja kirjoittamisen opinnoissa tarjonta on monipuolistunut. Taito- ja taideaineissa on nyt parempi valmius etä-, hybridi- ja verkko-opettamiseen ja niitä on hyödynnetty tarvittaessa lähiopetuksen rinnalla. Jokihelmen opiston kurssveja toteutuu taajamissa ja kylillä, mikä on arvokasta ja tavoitteidemme mukaista.

Jokihelmen opisto on merkittävä alueellinen työllistäjä ja kulttuurin tuottaja

Päätoimista henkilöstöä oli vuoden 2022 lopussa yksitoista. Kuvataiteen päätoiminen opettaja aloitti elokuussa ja kädentaitojen päätoiminen opettaja jäi eläkkeelle syyskuun alusta. Tämän viran hoito on toteutettu tuntiopettajuuksilla ja täyttö tehdään vuoden 2023 aikana.

Tuntiopettajia / apuohjaajia / luennoitsijoita vuoden 2022 aikana on ollut noin 130 henkilöä. Toimeksiantosopimuksia tehtiin 16 eri yrityksen kanssa. Henkilöstöjohtaminen on tärkeä osa opiston hallinnollista työtä. Uskomme, että hyvällä henkilöstöjohtamisella luodaan edellytykset vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen uudistumiselle, osaavan henkilöstön työhön sitoutumiseen ja työhyvinvointiin sekä opiston toiminnan laadulle, tuloksellisuudelle, tehokkuudelle ja palvelukyvyille. Henkilöstölle tehtiin osaamiskartoituskysely loppuvuodesta 2022. Vastausaktiivisuus jäi vaatimattomaksi. Saaduista vastauksista näkee henkilöstön monitaitoisuuden ja osaamisen laaja-alaisuuden. Kartoituksen tavoitteena oli saada tietoon uusia kurssi-ideoita ja opettajien työn monipuolistamista ja tuntimäärän kasvattamista, mutta sitä tavoitetta emme saavuttaneet. Tuntiopettajista suuri osa työskentelee useammalle työnantajalle, minkä vuoksi opetuksen lisätunteja ei haluta.

Vuoden 2022 aikana henkilöstön työhyvinvointia ja -tyytyväisyyttä edistettiin toimintamallien selkeyttämisellä ja opettajan oppaan kehittämällä. Päätoimisella henkilöstöllä ja tuntiopettajilla oli mahdollisuus osallistua omaa opetusta ja toimintakykyä tukevaan Jokihelmen opiston ryhmäopetukseen maksutta, jos kurssilla oli tilaa. Lukuvuoden aloituskokous pidettiin Teams-etäyhteydellä ja kokoustallenne oli katseltavissa kaksi viikkoa, mikä edisti osallistumisaktiivisuutta. Vuorovaikutusta on ollut myös ainekohtaisissa whatsapp-ryhmissä sekä henkilökohtaisen yhteydenoton keinoin. Hallinnollinen henkilöstö on toiminut osittain etätöissä vuoden aikana, mikä on lisännyt työtyytyväisyyttä.

Opetushenkilöstön OVTES uudistus 1.8.2022 aiheutti henkilöstömme keskuudessa vastarintaa ja huolta matkakustannusten omavastuuosuuden nousun 6km:sta 20km:iin johdosta. Se tuntui kohtuuttomalta yhdessä polttoaineiden hinnannousun kanssa. Jokihelmen opistossa opettajien oman auton käyttö ja ajot paikkakuntien välillä ovat välttämättömiä. Tämän johdosta Haapaveden kaupunki päätti, että meillä matkakorvausten omavastuuosuus pysyy edellisessä 6km/suunta koko nykyisen OVTES sopimuskauden. Tämä toi työrauhan ja -tyytyväisyyden opetushenkilöstölle.

Jokihelmen opisto on merkittävä kulttuurin tuottaja alueella. Oppilaskonsertit, taitoja taideaineiden näyttelyt, tanssi- ja teatteriesitykset sekä tapahtumat eri kunnissa toivat kaivattua kulttuurielämän vilkastumista. Yleisöä tilaisuuksiin osallistui 12 120 henkilöä, mikä on hyvä määrä koronavuosien jälkeen. Palaute tilaisuuksista ja tapahtumista on ollut myönteistä ja niitä oli kaivattu kovasti sekä kurssilaisten että yleisön mielestä.

Hanke- ja avustustoiminta

Jokihelmen opiston kehittämistoiminta v. 2022 on noudattanut Meri-Pohjolan opistopiirin ERASMUS+, PSMK, Digikärpäsen puremat, DYYT, TAIVAS ja JODY sekä Lapin opistopiirin ONNO-hankkeiden toteutusta. Meri-Pohjolan opistopiirin hankkeiden koordi-

naativastuu on Oulu-opistolla ja Lapin opistopiirin hankkeen koordinoitivastuu Tornion kansalaisopistolla. Kumppanuuskampustoiminta on ollut pienimuotoista. Opintotieteliavustuksia jaettiin 9000€ OPH:n kriteeristön mukaisesti.

ERASMUS+ Meri-Pohjolan opistopiirin Erasmus+ -hankkeen tarkoituksena oli kehittää alueen kansalaisopistojen yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta. Koulutuksen tarkoituksena oli hakea yhteistä hyvää palvelevia malleja ja toimintatapoja koulutautumisen kautta. Hanke sai 17 liikkuvuutta eri opistojen työntekijöille. Liikkuvuudet toteutettiin kesän ja syksyn 2022 aikana. Jokihelmen opistosta rehtori Anu Hultqvist oli vaihdossa ja osallistui taiteiden integroiminen opetuksessa kurssille Kreikassa Larissassa ajalla 22.9.-3.10.2022. Samalla kurssilla olivat rehtorit Oulu-opistosta ja Sotkamon kansalaisopistosta sekä apulaisrehtori Raahe-opistosta. Lisätietoja <https://meripohjolanopistopiiri.fi/hanke/erasmus/>

PSMK = Puolen Suomen Monisivistyspalvelujen Kehittämishankkeessa luotiin alueellinen suunnitelma tasavertaisesta Tpo-oppimispolusta yhteistyössä eri Tpo-toimijoiden kanssa. Tavoitteena tasa-arvoisen taiteen perusopetuksen kehittäminen puolen Suomen alueelle. Hankkeen tavoitteina olivat myös kokonaisvaltaisen koulupäivän kehittäminen ja ekososiaalisen sivistystietoisuuden lisääntyminen kansalaisopistopalveluissa. Opistoissa lisääntyi digiosaamisen ohella myös ihmiskeskeisyys ja asiakasymmärrys. Hankkeessa syntyi julkaisut Taiteen perusopetuksen kehittämissuunnitelma ja visio 2021-2025 kansalaisopistoissa sekä Taidemaistiaisia kouluun. Julkaisut löytyvät <https://meripohjolanopistopiiri.fi/hanke/psmk/> Opetushallitus myönsi valtionavustusta hankkeelle 98 600 euroa. Hanke päättyi 30.6.2022.

Digikärpäsen puremat hankkeessa vahvistettiin ja monipuolistettiin opetushenkilöstön kykyä käyttää digitaalisia työkaluja omassa työssään sekä lisätään ymmärrystä digitalisoituvasta työ- ja oppimisympäristöstä. Opetushenkilöstöä koulutettiin ajankohtaisilla ja laadukkailla digikursseilla ja -luennoilla. Opetushallitus myönsi avustusta hankkeelle 90 000 €. Hanke päättyi 30.6.2022. Lisätietoa ja loppuraportti <https://meripohjolanopistopiiri.fi/hanke/digikarpasen-puremat/> sekä <https://digikarpanen.wordpress.com/>

DYYT = Digiajan yhteistyöstä yhteiseen työhön hankkeessa kehitettiin digiajan esihenkilötyötä, esihenkilöopasta ja verkostoiduttiin. Hankkeessa järjestettiin koulutuksia, jotka edistävät digiosaamista ja itsensä johtamista muutoksessa, oman hyvinvointiosaamisen ja kestävä elämäntavan vahvistamista sekä kokeilukulttuurin edistämistä digitalisoituvassa toimintaympäristössä. Opas digiajan (johtamis)työhön kansalaisopistoissa on ainutlaatuinen opas esihenkilöille ja kaikille kansalaisopistoissa työskenteleville ja se löytyy hankkeen nettisivuilta <https://meripohjolanopistopiiri.fi/hanke/digiajan-yhteistyosta-yhteiseen-tyohon/>. Hankkeen loppuseminaareista yksi pidettiin Oulaisten opistotalolla ja hybridisti 10.11.2022. Opetushallitus myönsi valtionavustusta hankkeelle 78 846 €. Hanke päättyi 31.12.2022.

TAIVAS-työtilat ja tallenteet = Taiteen perusopetuksen oppimateriaalin tuottaminen ja tallenteet yhteiseen käyttöön sekä sähköisten oppimateriaalien testaus. Hankkeessa saadaan opistojen opettajien käyttöön digitaalinen tallenne- ja vuorovaikutuskanava, monimuotoistetaan ja skaalataan kansalaisopisto- ja taiteen perusopetuksen opetusta,

edistetään yhdessä oppimista ja kestävästä hyvinvointia ja lisätään osaamisen tunnustamista ja tunnustamista. Opetushallitus myönsi avustusta hankkeelle 84 574 €. Hankkeelle hyväksytyt kokonaisnettomenot ovat yhteensä 99 500 €. Hanke päättyi 31.12.2022. Lisätietoja <https://taivashanke.net/>

ONNO= Osaaminen näkyväksi, näkymätön osaamiseksi. Opetushallituksen rahoittama hanke yhteistyössä Lapin ja Meri-Pohjolan opistopiirien, Järvi-Saimaan kansalaisopiston ja Sipoon opiston kanssa. Hanketta hallinnoi Tornion kansalaisopisto. Hankkeen tarkoituksena oli tuoda näkyväksi jo hankittua osaamista, kehittää opistojen opettajien ymmärrystä ja tietoisuutta osaamisperusteisuudesta sekä kehittää heidän ammattitaitoaan vastaamaan tulevaisuuden opetustyön vaatimuksia. Opettajien osaamisen tunnustamisen lisäksi tärkeää oli myös oppilaiden taito tunnistaa omaa osaamistaan. Kansalaisopistojen opintojen vieminen Koski-tietovarantoon on mahdollista 1.8.2022 alkaen, jolloin opistoissa suoritettavat opinnot tulevat nykyistä paremmin näkyviksi. Hanke päättyi 31.12.2022. Lisätietoja <https://sites.google.com/view/onno-hanke/etusivu>

JODY = Jatkuva oppiminen digitalisoituvassa yhteiskunnassa -hanke alkoi loppuvuodesta 2022 ja jatkuu vuoden 2023 loppuun. Hankkeella lisätään ja vahvistetaan kaikkien kansalaisopistojen toimintaan osallistuvien digitaitoja sekä tarjotaan tasapuoliset mahdollisuudet medialukutaidon kehittämiseen ja tietoturvan lisäämiseen. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Järvi-Saimaan kansalaisopisto, Pudasjärven kansalaisopisto, Sipoon opisto, Suomenselän kansalaisopisto, Tornion kansalaisopisto ja Oulu-opisto. Hanketta rahoittaa JOTPA, jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus.

Tavoitteena on Tieto- ja viestintäteknologiataitojen elinikäinen oppiminen, Medialukutaidon edistäminen ja Tietoturvana terävöittäminen ja digiosallisuuden lisääminen yleisesti ja erityisesti opistojen henkilökunnalle ja opiskelijoille. Hankkeen toimintaa toteuttavat mm. yhteistyökumppaniopistoista valitut digiduunarit. Digiduunarit toteuttavat alueellaan koulutusta etä – ja lähiopetuksena. Digiduunareiden koulutukset käynnistyvät asteittain vuoden 2023 alusta alkaen. Lisätietoja <https://meripohjolanopistopiiri.fi/jody/>

Kumppanuuskampus-yhteistyö on Haapaveden Opiston, Haapaveden lukion, Jokilaaksojen musiikkiopiston ja Jokihelmen opiston yhteistoimintaa. Yhteistyön tavoitteena on toimintamalli, Kumppanuuskampus, joka tähtää oppilaitosrajat ylittävän yhteistyön ja kumppanuuden toteuttamiseen ja yhteistyön tiivistämiseen. Vuonna 2022 on ylläpidetty yhteistyötä ja suunniteltu tukevia kehittämishankkeita sekä aloitettu yhteisen tsa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystä.

Opintoseteliavustus Jokihelmen opisto sai Opetushallitukselta v. 2021 opintosetelityyppistä avustusta 9000€, jotka käytettiin keväällä ja syksyllä 2022. Johtokunta päätti yhden opintosetelin arvoksi 20€, jolloin niitä jaettiin 450 kpl. Opintoseteliavustuksen hakijoita oli 477 opiskelijaa.

Setelien saajista 73 % oli naisia. Suurin osa setelien saajista oli yli 63-vuotiaita senioreita, eläkeläisiä 211kpl. Vähiten työttömiä 10 kpl. Eniten seteleitä käytettiin taitoaineisiin 174 kpl ja toiseksi eniten kieli- ja kulttuuriaineisiin 165

kpl. Opintosetelit jaetaan OPH:n määrittämän kriteeristön perusteella. Vuonna 2022 haettiin OPH:n opintoseteliavustusta ja saatiin 11000€, mikä mahdollistaa tuen alueemme kohderyhmään kuuluvalle väestölle keväällä 2023.

MITTARIT

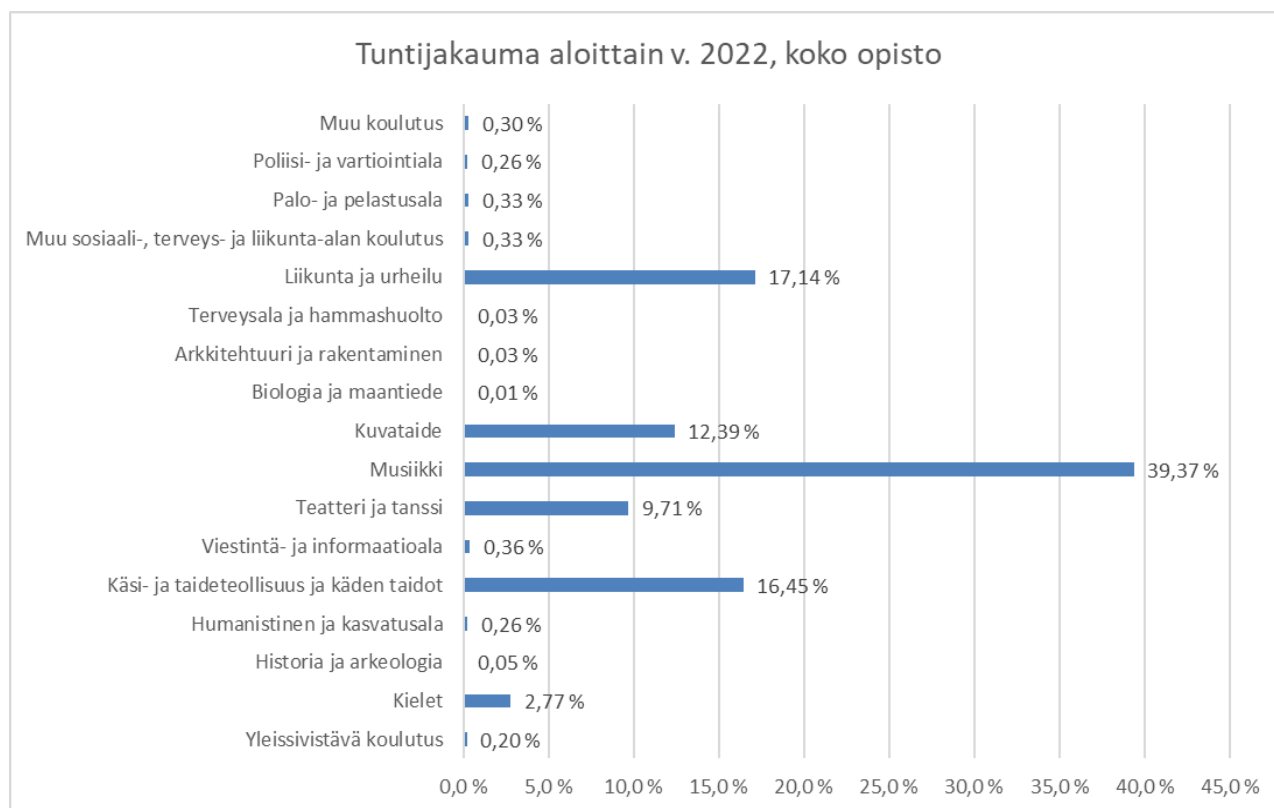
ASIAKAS- JA SUORITUSKYKYTULOSTEN MITTAAMINEN

Tunnusluku	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Asiakkuuden tunnusluvut						
opiskelijoiden lukumäärä (netto)	5579	4836	4005	3878	5500	3169
opiskelijoista miehiä (%)	24,16	22,6	21,2	15,4	30	22,9
taiteen perusopetuksen opiskelijoiden lukumäärä	586	596	590	677	595	461/864
opiskelijoiden lukumäärä (brutto)	12472	11327	7753	5338	13235	9896
Osallisuutta kuvaavat tunnusluvut						
opiskelijoiden määrä (%) alueen väestöstä	22,45	19,7	16,5	16,1	23	13,3
vapaan sivistystyön tunnit / asukas	0,74	0,72	0,60	0,54	0,75	0,66
Opiston perustehtävän toteutuminen						
vapaan sivistystyön tuntimäärä	18 165	17573	14682	13126	17400	15691
taiteen perusopetuksen tuntimäärä	3231	3302	2725	2566	3300	2827
Opistokohtaiset kustannustehokkuuden tunnusluvut						
nettotuntihinta (ylläpitäjän/kuntien maksuosuus/tuntimäärä)	37,31	33,68	33,65	40,58	39,66	37,82
bruttotuntihinta (kaikki menot /tuntimäärä)	89,70	68,56	69,77	78,93	74,59	98,67
Osuudet tuloista (ennakot tasattu, sis. hallinnon)						
valtionosuus %	40,33	39,9	45,8	51,26	38,26	43,81
ylläpitäjän/sopimuskuntien maksuosuus %	40,62	36,6	34,3	31,33	40,92	37,57
kurssimaksutulot %	18,73	17,9	17,7	15,25	20,42	18,63
muut tulot (sis. materiaalmaksut) %	0,31	3,0	2,3	2,14	0,37	-
hankerahoitus	41 000	9000	9000	9000	9000	9000
talousarvion toteutuminen %	98,11	97,71	86,8	84,9	100	99,2

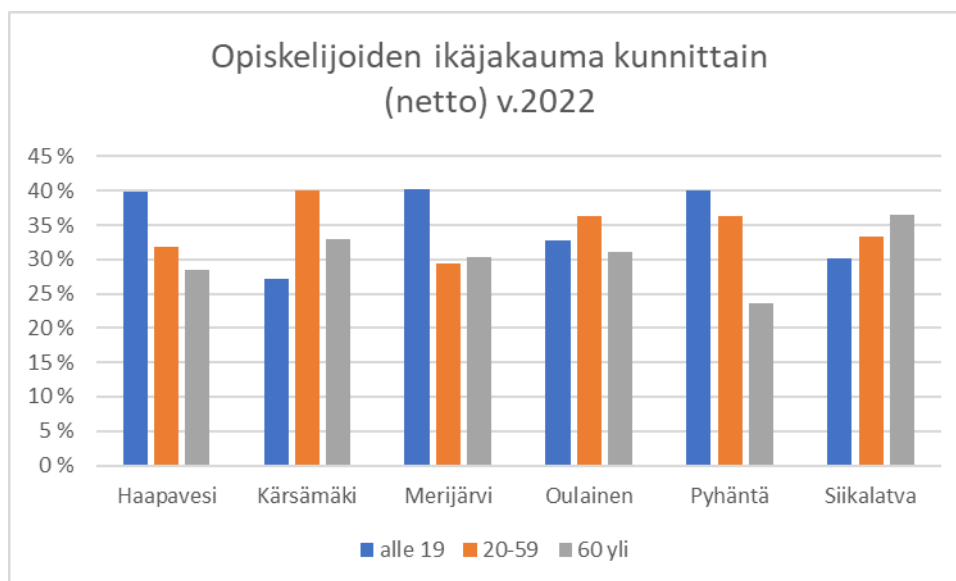
Opetustuntien jakautuminen aloittain kunnissa v. 2022

	Haapavesi	Kärsämäki	Merijärvi	Oulainen	Pyhäntä	Siikalatva
Yleissivistävä koulutus						0,9 %
Kielet	4,0 %	0,6 %		4,6 %	3,0 %	0,8 %
Historia ja arkeologia	0,1 %			0,1 %		
Humanistinen ja kasvatusala				1,0 %		
Käsi- ja taideteollisuus ja käden taidot	14,5 %	19,1 %	17,1 %	18,2 %	6,2 %	18,8 %
Viestintä- ja informaatioala	0,4 %			1,0 %		
Teatteri ja tanssi	16,2 %	2,5 %		5,5 %	1,6 %	14,4 %
Musiikki	38,9 %	43,4 %	25,5 %	40,1 %	45,4 %	36,2 %
Kuvataide	8,5 %	8,5 %	32,9 %	18,7 %	21,9 %	7,2 %
Biologia ja maantiede	0,04 %					
Arkkitehtuuri ja rakentaminen				0,1 %		
Terveysala ja hammashuolto		0,1 %			0,2 %	
Liikunta ja urheilu	14,8 %	25,7 %	24,4 %	9,1 %	20,1 %	21,6 %
Muu sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	0,3 %	0,1 %		0,4 %	1,6 %	0,1 %
Palo- ja pelastusala	1,2 %					
Poliisi- ja vartiointiala				1,0 %		
Muu koulutus	0,9 %			0,1 %		

Opetustuntien jakautuminen aloittain Jokihelmen opistossa v. 2022

Opiskelijoiden ikäjakauma kunnittain Jokihelmen opistossa v. 2022

Jokihelmen opiston opetuspaikkojen määrät v. 2022

KUNTA	Opetuspaikat		
	Taajama	Haja-asutusalue	yhteensä
Haapavesi	15	7	22
Kärsämäki	8	4	12
Merijärvi	3	0	3
Oulainen	7	5	12
Pyhäntä	4	1	5
Siikalatva	19	4	23
Yhteensä	56	21	77

TAITEEN PERUSOPETUS

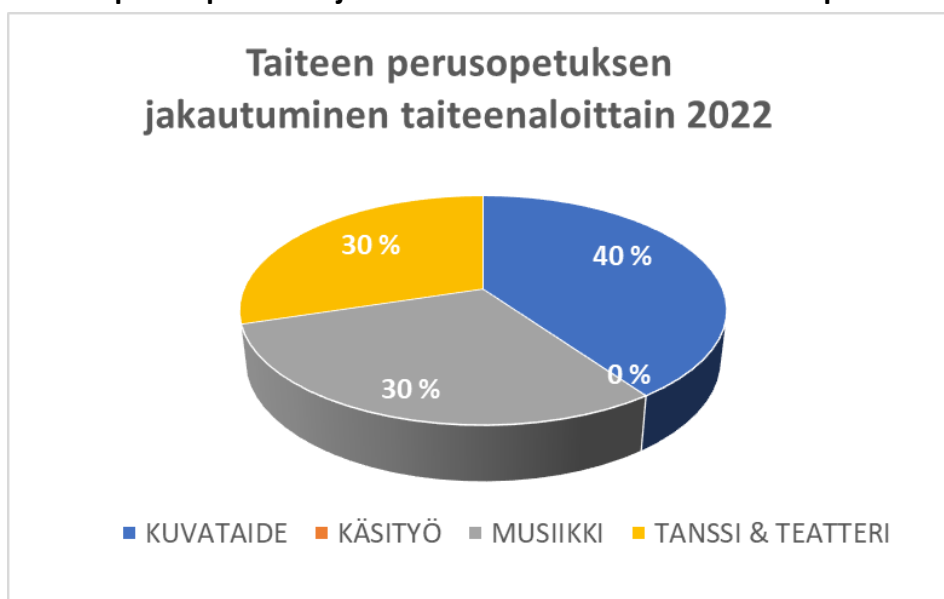
Taiteen perusopetus on koulun ulkopuolista ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua taidekasvatusta. Eri taiteenaloilla annettava taiteen perusopetus etenee tavoitteellisesti tasolta toiselle ja antaa oppijalle valmiuksia ilmaista itseään sekä hakeutua alan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Opetus noudattaa koulutuksen järjestäjän hyväksymiä opetussuunnitelmia, jotka perustuvat OPH:n valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin. Johtokunta on hyväksynyt taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat 26.6.2018.

Jokihelmen opisto järjestää **musiikin, tanssin ja kuvataiteen taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan** sekä **tanssin taiteen perusopetusta myös laajan oppimäärän mukaan**. Lisäksi on järjestämislupa kädentaitojen taiteen perusopetukseen. Taiteen perusopetuksen tuntimäärä oli v. 2022 yhteensä 2 827 tuntia mikä on 18% kaikista tunneista. Lisäksi varhaisiän opintoja toteutettiin 102 tuntia.

Taiteen perusopetuksen tuntimäärät kunnittain ja aloittain v. 2022

KUNTA	KUVATAIDE	KÄSITYÖ	MUSIIKKI	TANSSI&TEATTERI	YHTEENSÄ
Haapavesi	258	0	414	685	1358
Kärsämäki	57	0	114	0	171
Merijärvi	136	0	40	0	176
Oulainen	315	0	105	159	579
Pyhäntä	140	0	110	0	250
Siikalatva	231	0	63	0	294
Yhteensä	1137	0	846	844	2 827

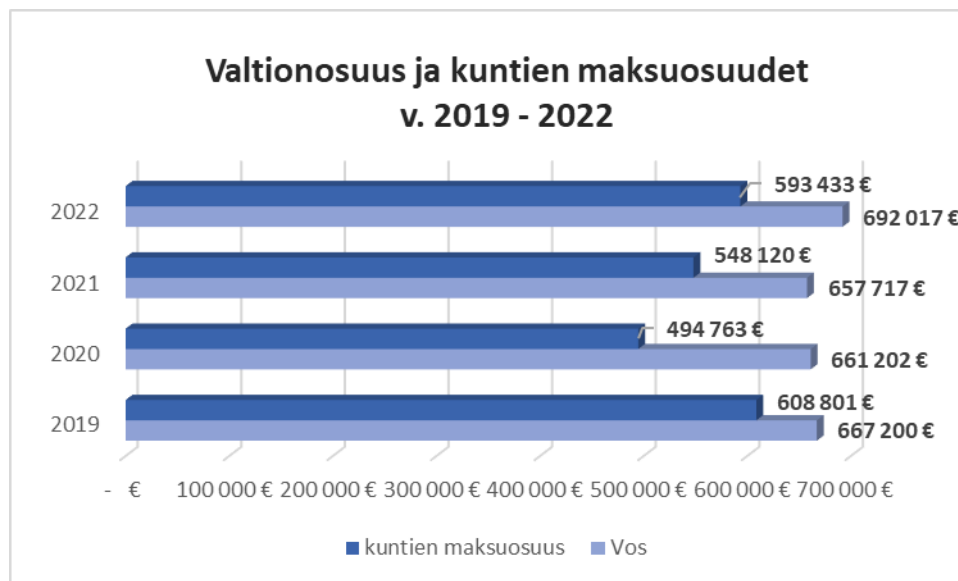
Taiteen perusopetuksen jakautuminen aloittain Jokihelmen opistossa v. 2022

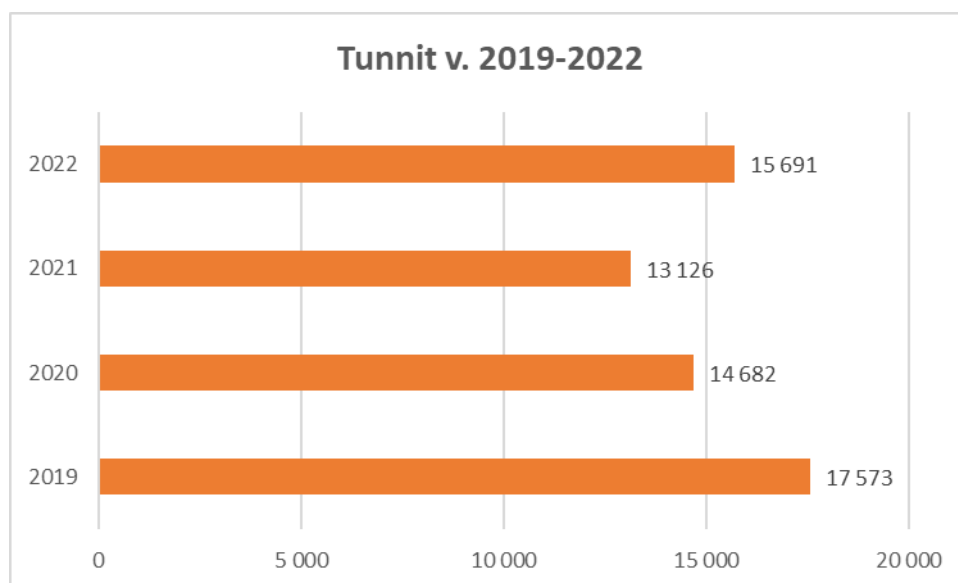
OPISTON TALOUS

Kurssimaksujen osuus tuloista oli 18,6 %. Kurssimaksuja kompensoitiin opintoseteleillä. Kuntien maksuosuus oli keskimäärin 37,6 % tuloista, ja valtion osuus oli 43,8 %. Opitunnin keskituntihinta oli v. 2022 netto 37,77 €, brutto 81,90 €.

Valtionosuus euroina v. 2019-2022

Tunnit v. 2019-2022

HENKILÖSTÖ JA JOHTAMINEN

Jokihelmen opistossa työskentelee kaikilla opetettavilla taiteen perusopetuksen aloilla pedagogisesti pätevä päätoiminen opettaja.

Johtaminen

Anu Hultqvist, rehtori

Maarit Myllykangas, talous- ja koulutussuunnittelija

Arto Leponiemi, suunnittelijaopettaja ja musiikki (Haapavesi, Merijärvi, Oulainen)

Päätoimiset opettajat

Kirsti Ervasti, musiikki (Kärsämäki, Pyhäntä, Siikalatva)

Maria Keckman, kuvataide 1.8. alkaen

Marjut Lustig, kuvataide

Sirpa Pirttiala-Haasiomäki, tekstiilityö 31.8. saakka

Pia Varuhin-Palo, esittävä taide

Tuntiopettajat, vähintään 16 t/vko 31.12.2022

Timo Hannula, musiikki

Hanna-Leena Mäyrä, musiikki

Tuntiopettajia on palkattu palvelutarpeen mukaan.

Jokihelmen opistossa opetti noin 130 tuntiopettajaa / luennoitsijaa sekä toimeksiantosopimus tehtiin 16 yrityksen kanssa.

Opistosihteerit

Jaana Autio

Liisa Kortet

Noora-Maria Närhi

Laura Palokangas

Osastonjohtajat

Matti Saaranen, Pyhäntä

KULTTUURIPERINTEEN SÄILYTTÄMINEN JA KULTTUURIN TUOTANTO

Jokihelmen opisto on tuottanut tai ollut yhteistyössä tuottamassa alueelle erilaisia konsertteja, näyttelyitä, tapahtumia ja esityksiä. V. 2022 koronarajoitusten helpottaessa tilaisuuksien järjestäminen mahdollistui koronaturvallisuus huomioiden.

Omat ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetyt kulttuuripalvelut v. 2022

KULTTUURIPALVELU	PALVELUJEN MÄÄRÄ 2022	PALVELUJEN KÄYTTÄJIEN MÄÄRÄ 2022
Tanssiesitykset	7	1 370
Teatteriesitykset	23	1 724
Konsertit	23	1 884
Matkat	0	0
Näyttelyt	10	5 810
Tapahtumat	7	1 332
Yhteensä	70	12 120

SOPIMUSKUNTIEN RAHOITUSOSUUDET

Kunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Haapavesi	241 288	163 213	146 121	191 077	173 211
Kärsämäki	42 071	39 658	37 139	63 379	74 384
Merijärvi	24 928	19 489	19 017	26 212	16 188
Oulainen	145905	143 349	197 391	*224 822	170 149
Pyhäntä	44 215	30 910	41 695	50 468	47 842
Siikalatva	110 403	98 144	106 757	141 000	111 659
Yhteensä	608801	494 763	548 120	696 958	593 433

*Oulaisten maksuosuus sisältää Oulaisten sivistys- ja hyvinvointilautakunnan vuosille 2021-2023 myöntämän 15 000 euron määräaikaisen kuntaosuuden noston

SOPIMUSKUNTIEN VALTIONOSUUDET

Kunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Haapavesi	248 300	252 772	248 199	230 733	245 757
Kärsämäki	69 200	66 622	72 441	74 246	80 270
Merijärvi	20 700	21 300	20 577	18 368	19 858
Oulainen	139 900	138 378	142 397	146 497	158 382
Pyhäntä	48 200	51 623	46 334	40 320	43 591
Siikalatva	140 900	130 506	127 769	133 342	144 159
Yhteensä	667 200	661 202	657 717	643 507	692 017

OPETUSTUNNIT

Kunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Haapavesi	5 871	4 547	3978	5 000	4490
Kärsämäki	2 070	1 823	1363	2 200	2187
Merijärvi	588	451	411	580	418
Oulainen	4 069	3 597	3372	*4 300	3866
Pyhäntä	1 324	990	1101	1 320	1210
Siikalatva	3 651	3 274	2901	4 000	3520
Yhteensä	17 573	14 682	13126	17 400	15 691

*Oulaisten tuntitavoite sisältää vuosille 2021-2023 määräaikaisella kuntaosuudella suunniteltavat 220 tuntia

JOKIHELMEN OPISTON TALOUSLUKUJA V. 2022 EUROINA, TO-
TEUTUMA

Vapaan sivistystyön opetus

Kunta	Asukas-luku 31.12. 2022	Tunnit	Kunnan netto- osuus	Valtion- osuus	Lukukausi- maksut	Oppitunnin bruttohinta	Oppitunnin netto- tuntihinta	Kunnan netto- osuus/ asukas	Kunnan netto- osuus/ opiskelija	Kunnan netto- osuus/ kurssilainen	Hallinto- kustan- nukset	Kurssi- maksut/ oppitunti	Valtion- osuus/oppitunti	Kurssilaiset (netto)	Kurssilaiset (brutto)
Haapavesi	6605	4490	173 211 €	245 757 €	95 684 €	97,68 €	38,58 €	26,22 €	192,24 €	43,88 €	71 779 €	21,31 €	54,73 €	901	3947
Kärsämäki	2474	2187	74 384 €	80 270 €	43 073 €	74,53 €	34,01 €	30,07 €	185,96 €	73,87 €	28 712 €	19,70 €	36,70 €	400	1007
Merijärvi	1068	418	16 188 €	19 858 €	6 820 €	81,81 €	38,73 €	15,16€	158,71 €	93,57 €	7 178 €	16,32 €	47,51 €	102	173
Oulainen	7031	3866	170 149 €	158 382 €	69 948 €	85,32 €	44,01 €	24,20 €	263,39 €	67,07 €	56 728 €	18,09 €	40,97 €	646	2537
Pyhäntä	1637	1210	47 842 €	43 591 €	22 069 €	80,98 €	39,54 €	29,23 €	197,69 €	86,20€	15 514 €	18,24 €	36,03 €	242	555
Siikalatva	5029	3520	111 659 €	144 159 €	56 649 €	71,05 €	31,72 €	22,20 €	169,69 €	66,58 €	51 635 €	16,09 €	40,95 €	658	1677
muu kunta														222	
Yhteensä	23844	15691	593 433 €	692 017 €	294 243 €						231 545 €			3 169	9896
Keskiarvo						81,90 €	37,77 €	24,51 €	194,61 €	71,86 €		18,29 €	42,82 €		